

Bilthoven, 11 nov. 2012

Overdenking

Vorige week zondag stond ik weer in de kring buiten voor de poort bij kamp Zeist, waar uitgeprocedeerde asielzoekers wachten op een toekomst.

Elke eerste zondagmiddag van de maand – al meer dan 85 keer.

De kring, ontstaan uit een initiatief van de Raad van Kerken in Zeist, wordt steeds groter. Uit het niets ontstaat een soort gemeenschap.

We kennen elkaar alleen van deze plek, we komen niet op afspraak en gaan na een uur wake weer ieder onze eigen weg.

Jong en oud overal vandaan.

In de kring van nu bijna honderd aanwezigen werden de asielzoekers herdacht die zijn omgekomen bij de Schiphol brand.

De bloemen die waren meegebracht staken we ook nu na afloop in de hekken.

Een simpel gebaar.

We liepen ook nu met fakkels naar de vertrouwde plek achter de barakken waar alleen hoog prikkeldraad een scheiding maakt tussen vrijheid en onvrijheid.

We zongen – we shall overcome ... ramen gingen open: er werd geroepen naar ons in het donkere bos met de fakkels nog enigszins zichtbaar.

We zijn blij met jullie, we zongen terug.

Jullie zijn mensen, jullie denken aan ons in goed verstaanbaar Nederlands.

Het zingen hield op. Ik had een brok in mijn keel.

We waren gekomen om licht te brengen, nu gaven zij ons licht.

Geven en ontvangen was een geheel geworden in het delen van dit kostbare moment. Wie ben ik dat ik in vrijheid daar mocht staan?

Onderweg terug naar huis dwaalden mijn gedachten naar een kranten artikel, net gelezen.

Twee filosofen werden besproken. De Amerikaanse schrijfster Ayn Rand, vanwege de Nederlandse vertaling van haar boek: de kracht van Atlantis.

De tweede was de filosoof Emmanuel Levinas, zijn werk is allang vertaald-

Atlantis is de bijbel van het ne-liberalisme. "Ik zweer dat ik nooit zal leven voor een ander mens", roept de hoofdpersoon van het veel geprezen boek.

Atlantis wijst de weg hoe ik, zonder de ander gelukkig kan worden.

Levinas is een van de grootste denkers van de afgelopen eeuw. De ander is geen obstakel voor mijn vrijheid, in tegendeel.

De ander is de voorwaarde voor mijn vrijheid.

Nog voor dat ik helemaal – ik- kan zijn, doet die ander al een appel op mij:

Kijk mij aan dood mij niet... Levinas opent met deze wisseling van perspectief niet alleen een nieuwe weg voor de filosofie; hij raakt hiermee tegelijk aan de essentie van de woorden van Jezus.

Ik en de ander- de relatie van geven en ontvangen in een gouden gebied van delen is het tegenovergestelde van Atlantis. Waar de ander als probleem wordt ervaren, zelf als obstakel wordt gezien.

Bij Levinas geen vervreemding van mijzelf maar thuiskomen door en samen met die ander. Door te zingen – we shall overcome, door te roepen: héé daar, jullie zijn mensen !

Wanneer hebben wij U als vreemdeling gezien en hebben U gehuisvest, of naakt en hebben U gekleed? Wanneer hebben wij U ziek of in de gevangenis gezien en zijn tot U gekomen? Voorwaar, ik zeg U, in zoverre U dit aan één van deze mijn minste broeders of zusters hebt gedaan zo hebt U het aan Mij gedaan...

Dit is de weg naar de ultieme vrijheid- de weg naar Verlichting, het is thuiskomen in God.

